

Pisanje udžbenika, stručne knjige, ali i priručnika iz sudske (forenzičke) psihologije nije nimalo lak zadatak. Naime, relativno duga tradicija psihološkog veštačenja nije za sobom ostavila trag i pečat jasno određene profesionalne discipline. Dokaz za to je izostanak opšteg modela za obavljanje veštačenja. Ali, bio je to izazov više da ovoj oblasti psihologije pridemo od temelja, a ne od uzaludnih pokušaja da samo prenesemo, „primenimo“, znanja iz ove struke na pravo.

Prvi temelj ovog modela izrasta iz zajedničke strategije psihologije i prava, kojom se određuju osnovni pojmovi ove discipline i ograničava predmet istraživanja. Drugi je usklađivanje pojmovnog aparata opštih teorija s osobenostima posebnih problema u ovoj oblasti. Treći je metodologija za posebne zadatke psiholoških veštačenja u krivičnom postupku i građanskom pravu.

Na primedbu da nas prva dva osnova neminovno suočavaju s „većitim“ pitanjima i tako odvlače na „klizav“ filozofski teren, na kome se vadi „džoker“ iz rukava da bi se njime poništila sva praktična postignuća, želimo čitaoca da upozorimo da, iako praksa ima poslednju reč, ne smemo zaboraviti da ona proističe iz teorije. Prve dve osnovne teme upravo nam služe da u praksi prepoznamo ono što je u njoj, kao u svemu posebnom – opšte. U tom izdvajanju vidimo suštinu naučnog pristupa, koji je u psihologiji dominantan. Problem je u tome što pravo svoju legitimnost potražuje u pojmu pravde, koji se, kao vrednosna kategorija, ne može pouzdano utvrditi, pa se umesto toga određuje šta pravno (po pravu) treba da bude. Iz te perspektive, svaki pravni poredak samo je poravnanje između suprotnih, grupnih interesa koji se bore za vlast, a ta borba se odvija pod maskom pravednosti. Međutim, kada ovaj opšti plan prevedemo na konkretan slučaj, vidimo da međupodručje prava i psihologije ni slučajno nije tako antagonistično kako se teorijski čini.

Svaki sledeći slučaj ovde, u mnogo čemu, mami u tajnu. Ako smo spremni da se suočimo s njegovim pitanjima, možemo doći do uzbudljivih, umnogome suštinskih otkrića za primenjenu psihologiju. Jer, pitanje procene ličnosti i njenih postupaka, koje je bitno za forenzičku psihologiju, temeljno je pitanje svih oblasti kliničke psihologije. Tom pitanju posvećena je ova knjiga.